

Sygn. akt XII C 262 / 19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 czerwca 2020 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu XII Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: **Sędzia SO Krzysztof Rudnicki**

Protokolant: **Piotr Józwik**

po rozpoznaniu w dniu 16.06.2020 r.

we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z powództwa **Banku (...) S.A. w G.**

przeciwko **M. W.**

o zapłatę

na skutek zarzutów pozwanej od nakazu zapłaty z dnia 17.05.2019 r., XII Nc 106/18

I. uchyla zaskarżony nakaz zapłaty i oddala powództwo w stosunku do pozwanej M. W.;

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanej **10.817 zł** kosztów procesu;

III. nakazuje powodowi uiścić na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego we Wrocławiu **750 zł** nieopłaconych kosztów sądowych.

XII C 262 / 19

UZASADNIENIE

Powód – Bank (...) S.A. w G. wniósł o zasądzenie od pozwanych T. W. i M. W. 54.727,32 CHF wraz z dalszymi odsetkami liczonymi od kwoty 49.208,71 CHF wynoszącymi 10,98 % w skali roku, nie więcej jednak niż w wysokości maksymalnych odsetek za opóźnienie, a także o zasądzenie od pozwanych kosztów procesu, z ograniczeniem odpowiedzialności pozwanej M. W. do nieruchomości położonego w P. przy ul. (...) stanowiącej spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego nr (...), KW nr (...).

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że w dniu 19.12.2007 r. została sporządzona, a w dniu 28.12.2007 r. zawarta, pomiędzy (...) Bankiem S.A. w G. a T. W. umowa kredytu nr (...). Bank udzielił pozwanemu kredytu w wysokości 153.504,40 PLN, indeksowanego kursem CHF. Zabezpieczeniem spłaty kredytu jest hipoteka umowna kaucyjna do kwoty 260.957,48 PLN na nieruchomości położonej w P. przy (...) stanowiącej spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego nr (...), KW nr (...). Pozwana M. W. z tytułu odpowiedzialności rzeczowej jako właścicielka nieruchomości obciążonej hipoteką na rzecz powoda jest dłużnikiem hipotecznym Banku. Z uwagi na niedochowanie warunków udzielonego kredytu powód pismem z dnia 23.02.2017 r. wypowiedział umowę kredytu i wezwał

pozwanych do zapłaty należności w terminie 30 dni. Wierzytelność na dzień 19.04.2018 r. wynosi 54.727,32 CHF, na co składa się:

1/ kapitał – 49.208,71 CHF,

2/ odsetki umowne naliczone od dnia 18.08.2016 r. do dnia 13.04.2017 r. – 242,79 CHF,

3/ odsetki karne naliczone od dnia 21.09.2016 r. do dnia 18.04.2018 r. – 5.034,23 CHF,

4/ opłaty i prowizje – 241,59 CHF.

Pomimo wezwań do zapłaty świadczenie nie zostało spełnione przez pozwanych.

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu nakazowym dnia 17.05.2018 r., XII Nc 106/18, Sąd Okręgowy we Wrocławiu nakazał pozwanym T. W. i M. W., aby zapłacili solidarnie na rzecz powoda 54.727,32 CHF wraz z dalszymi odsetkami liczonymi od kwoty 49.208,71 CHF od dnia 19.04.2018 r. do dnia zapłaty według stopy 10,98 % rocznie, nie więcej jednak niż w wysokości maksymalnych odsetek za opóźnienie, oraz kosztami sądowymi w kwocie 2.412 zł i wydatkami w kwocie 17 zł.

Pozwani złożyli zarzuty od nakazu zapłaty z dnia 17.05.2018 r., w których wniosli o uchylenie

nakazu zapłaty w całości i oddalenie powództwa.

Zarzucili, że odpowiedzialność pozwanej winna zostać ograniczone do nieruchomości obciążonej hipoteką, nadto zaś nie zachodzi między nimi odpowiedzialność solidarna, a jedynie in solidum.

Następnie zarzucili nieistnienie wierzytelności objętej nakazem zapłaty z uwagi na nieważność umowy kredytowej oraz bezskuteczność jej wypowiedzenia. Podnieśli, iż wysokość kwoty zadłużenia rażąco niewspółmierna do wysokości pobranego kredytu wynika z zastosowania przez powoda w umowie kredytu niedozwolonych postanowień umownych w przedmiocie klauzul waloryzacyjnych. Zakwestionowali dotyczące zasad ustalenia wysokości salda kredytu i wysokości poszczególnych rat kredytu w oparciu o kursy waluty obcej CHF postanowienia § 1 ust. 1, § 7 ust. 2, § 10 ust. 8, § 17 umowy kredytu. Przywołali postanowienia dotyczące zasad ustalania kursów walut obcych wpisane do rejestru klauzul niedozwolonych. Wskazali na sprzeczność z dobrymi obyczajami oraz rażące naruszenie interesów konsumentów postanowień stosowanych przez powoda dotyczących zasad ustalania kursów wymiany walut. Podnieśli, iż w konsekwencji postanowienia te są bezskuteczne.

Postanowieniem z dnia 16.01.2019 r., prawomocnym z dniem 23.02.2019 r., Sąd odrzucił zarzuty pozwanego T. W. od nakazu zapłaty z dnia 17.05.2018 r.

W piśmie procesowym z dnia 07.05.2019 r. powód wniósł o utrzymanie w mocy zaskarżonego nakazu zapłaty.

W piśmie procesowym z dnia 16.06.2020 r. powód zmienił powództwo w ten sposób, że podtrzymał roszczenie główne zgłoszone w pozwie oraz na wypadek nieuwzględnienia przez Sąd żądania zasądzenia ww. roszczenia w walucie CHF zgłosił żądanie ewentualne zasądzenia od pozwanej 192.897,38 zł (równowartość w PLN dochodzonej w pozwie kwoty 54.727,32 CHF, wyliczona wg kursu sprzedaży PLNCHF Banku z dnia 19.04.2018 r. wynoszącego 3.5247 zł) oraz dalszych umownych odsetek za opóźnienie liczonych od kapitału, tj. od 173.445,94 zł, wynoszących 10.98 % w skali roku od dnia 19.04.2018 r. do dnia zapłaty, nie wyższych niż wysokość maksymalnych odsetek za opóźnienie, z ograniczeniem odpowiedzialności M. W. jako dłużnika rzeczowego, ewentualnie 190.325,20 zł (równowartość w PLN dochodzonej w pozwie kwoty 54.727,32 CHF, wyliczona wg kursu średniego NBP z dnia wniesienia pozwu, wynoszącego 3,4777 zł) oraz dalszych umownych odsetek za opóźnienie liczonych od kapitału, tj. od 171.133,13 zł, wynoszących 10.98 % w skali roku od dnia 19.04.2018 r. do dnia zapłaty, nie wyższych niż wysokość maksymalnych odsetek za opóźnienie, z ograniczeniem odpowiedzialności M. W. jako dłużnika rzeczowego.

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa, także w zakresie roszczenia ewentualnego zgłoszonego w dniu 16.06.2020 r.

Sąd ustalił w sprawie następujący stan faktyczny.

W dniu 23.08.2004 r. (...) Bank (...) S.A. w W. oraz T. W. i M. W. zawarli umowę kredytu (...) nr (...) (spłacanego w ratach annuitetowych, udzielonego w walucie wymiennej).

Bank udzielił pozwanym kredytu w kwocie 48.490 CHF na finansowanie zakupu lokalu mieszkalnego, zlokalizowanego w P. przy ul. (...). Kredyt miał zostać spłacony w okresie od 01.10.2004 r. do 22.08.2034 r.

/ dowód: umowa kredytu nr (...) z dnia 23.08.2004 r. – k. 543-547 /

W dniu 16.04.2007 r. T. W. złożył na formularzu (...), stanowiącym załącznik do procedury wprowadzonej Zarządzeniem Prezesa nr (...) z dnia 23.06.2006 r. oświadczenie, że przedstawiono mu ofertę kredytu hipotecznego (...) Banku w złotych polskich oraz że wybrał kredyt w walucie obcej, będąc uprzednio poinformowany o ryzykach związanych z zaciągnięciem kredytu hipotecznego w walucie obcej.

Również w dniu 16.04.2007 r. we W. T. W. złożył na formularzu (...) oświadczenie o otrzymaniu zawiadomienia o prawie odstąpienia od umowy kredytu zawartej poza lokalem przedsiębiorstwa wraz z wzorem oświadczenia o odstąpieniu.

/ dowód: oświadczenia z dnia 16.04.2007 r. – k. 24 oraz k. 394-395 /

W dniu 11.05.2007 r. T. W. złożył w (...) sp. z o.o. Oddziale we W. wniosek o udzielenie kredytu hipotecznego przez (...) Bank S.A. w kwocie 150.000,00 zł z przeznaczeniem na refinansowanie kredytu mieszkaniowego w kwocie 110.000,00 zł udzielonego przez (...) S.A. oraz kredytu samochodowego w kwocie 40.000,00 zł udzielonego przez (...) Bank S.A. Okres kredytowania miał wynosić 360 m-cy. Kredyt miał zostać udzielony w PLN, indeksowany kursem CHF.

Jako zabezpieczenie została wskazana hipoteka na własnościowym spółdzielczym prawie

do lokalu mieszkalnego położonego przy ul. (...) w P., KW nr (...).

/ dowód: wniosek kredytowy z dnia 11.05.2007 r. – k. 391-393 /

W dniu 28.12.2007 r. (...) Bank S.A. w G. oraz T. W. zawarli – sporządzoną dnia 19.12.2007 r. – umowę kredytu nr (...).

Bank udzielił kredytobiorcy kredytu w kwocie 153.504,40 zł indeksowanego kursem CHF, na co składały się:

- a) kwota postawiona do dyspozycji kredytobiorcy w wysokości 150.000,00 zł, przeznaczona na realizację celu określonego w ust. 2,
- b) koszty z tytułu ubezpieczenia od ryzyka utraty pracy w wysokości 3.304,40 zł,
- c) koszty z tytułu opłaty sądowej za wpis hipoteki w wysokości 200,00 zł,
- d) opłata z tytułu wyceny nieruchomości w wysokości 0,00 zł;

w dniu wypłaty saldo wyrażane było w walucie, do której był indeksowany kredyt, według kursu kupna waluty podanego w Tabeli kursów kupna/sprzedaży dla kredytów hipotecznych udzielanych przez (...) Bank S.A., opisaną szczegółowo w § 17, następnie saldo przeliczane było dziennie na złote polskie według kursu sprzedaży waluty, do której był indeksowany kredyt, podanego w Tabeli kursów kupna/sprzedaży dla kredytów hipotecznych udzielanych przez (...) Bank S.A., opisaną szczegółowo w § 17 (§ 1 ust. 1).

Kredyt przeznaczony był na spłatę następujących zobowiązań kredytobiorcy (§ 1 ust. 2):

a) kredyt samochodowy (...) Bank nr (...),

b) kredyt mieszkaniowy (...) S.A. nr (...) z dnia 23.08.2004 r.

Kredyt miał zostać wykorzystany najpóźniej w 90 dniu po dniu sporządzenia umowy (§1 ust. 3).

Splata kredytu miała nastąpić w 360 równych miesięcznych ratach kapitałowo-odsetkowych (§ 1 ust. 5).

Oprocentowanie kredytu na dzień sporządzenia umowy wynosiło 5,540 % w skali roku i stanowiło sumę: marży Banku niezmiennej w okresie trwania umowy w wysokości 1,520 % oraz aktualnie obowiązującego indeksu LS, opisanego szczegółowo w § 8 oraz 1,25 % do czasu przedłożenia odpisu KW wskazującego na prawomocny wpis hipoteki (§ 2 ust. 1 i 2).

Nieruchomością w rozumieniu postanowień umowy był lokal mieszkalny nr (...) o pow. 74,00 m², położony w P. przy ul. (...), KW nr (...), stanowiący własnościowe spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego przysługujące M. W. w 1/2 i T. W. w 1/2 (§ 3 ust. 1).

Prawne zabezpieczenia spłaty kredytu stanowiły (§ 3 ust. 2):

a) hipoteka kaucyjna w złotych polskich do kwoty stanowiącej 170 % kwoty kredytu określonej w § 1 ust. 1 wpisana w KW zgodnie z postanowieniami § 12,

c) cesja na rzecz Banku wierzytelności z tytułu ubezpieczenia nieruchomości zgodnie z § 12 ust. 4 i 5,

d) ubezpieczenie przewidziane w § 13 ust. 8-14.

Kredytobiorca po wypłacie kredytu zobowiązany był w terminie 6 miesięcy od dnia dokonania przez Sąd wpisu hipoteki złożyć w Banku aktualny (nie starszy niż 3 miesiące) odpis z KW zawierający prawomocny wpis hipoteki (§ 5 ust. 1 a).

Całkowity koszt kredytu na dzień sporządzenia umowy wynosił 124.106,44 zł (§ 6 ust. 1).

W przypadku, gdy kredyt był indeksowany kursem waluty obcej, zmiana tego kursu miała wpływ na wysokość raty oraz saldo zadłużenia z tytułu kredytu, przy czym saldo zadłużenia mogło przekroczyć wartość nieruchomości; ryzyko z tego tytułu ponosił kredytobiorca (§ 6 ust. 3).

Wypłata kredytu miała nastąpić jednorazowo w terminie nie dłuższym niż 5 dni roboczych, po spełnieniu warunków określonych w § 4 umowy i otrzymaniu przez Bank wniosku o wypłatę, sporządzonego prawidłowo przez kredytobiorcę na formularzu (§ 7 ust. 1).

Każdorazowo wypłacona kwota złotych polskich miała zostać przeliczona na walutę, do której indeksowany był kredyt, według kursu kupna waluty kredytu podanego w Tabeli kursów kupna/sprzedaży dla kredytów hipotecznych udzielanych przez (...) Bank S.A., obowiązującego w dniu dokonania wypłaty (§ 7 ust. 2).

Oprocentowanie kredytu było zmienne i ulegało zmianie w tym samym dniu kalendarzowym, w jakim nastąpiła wypłata kredytu, najbliższego miesiąca następującego po zmianie indeksu L3 (§ 8 ust. 1).

Indeks L3 ulegał zmianie zgodnie z następującymi zasadami (§ 8 ust. 2):

a) indeks L3 dla każdego kwartału kalendarzowego oblicza się jako arytmetyczną średnią stawek LIBOR 3m (dla lokat międzybankowych trzymiesięcznych), obowiązujących w dniach roboczych w okresie od 26 dnia miesiąca zamykającego kwartał poprzedzający ostatni kwartał kalendarzowy do 25 dnia miesiąca kończącego kwartał poprzedni,

b) indeks L3 ulega zmianie w okresach kwartalnych, w przypadku, gdy bieżąca wartość indeksu jest różna od obowiązującej poprzednio o przynajmniej 0,1 punktu procentowego i obowiązuje od 1 dnia kalendarzowego kwartału,

c) indeks L3 ulega zmianie w okresach miesięcznych i obowiązuje od pierwszego dnia miesiąca, jeśli średnia arytmetyczna stawek LIBOR 3m, obowiązujących w dniach roboczych w okresie liczonym od 26 dnia miesiąca poprzedzającego miesiąc ostatni do 25 dnia miesiąca poprzedzającego zmianę, jest różna od obowiązującej stawki L3 o przynajmniej 0,5 punktu procentowego,

d) w przypadkach określonych w pktach b) i c) powyżej indeks L3 przyjmuje wartość obliczoną jako średnia arytmetyczna stawek LIBOR 3m dla ww. okresów.

Pobierane przez Bank odsetki, ustalone w umowie, nie przekraczają czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego NBP (§ 8 ust. 6).

Splata kredytu miała być dokonywana nie później niż w tym samym dniu kalendarzowym każdego miesiąca, w którym nastąpiła wypłata kredytu (§ 10 ust. 1).

Raty płatne były w złotych polskich (§ 10 ust. 2).

Niezwłocznie po wypłacie kredytu Bank miał przesłać kredytobiorcy harmonogram spłaty, stanowiący integralną część umowy (§ 10 ust. 3).

Rozliczenie każdej wpłaty dokonanej przez kredytobiorcę miało następować z datą wpływu środków do Banku, według kursu sprzedaży waluty, do której indeksowany był kredyt, podanego w Tabeli kursów kupna/sprzedaży dla kredytów hipotecznych udzielanych przez (...) Bank S.A. obowiązującego w dniu wpływu środków do Banku (§ 10 ust. 8).

W przypadku zmiany oprocentowania kredytobiorca miał otrzymać aktualny harmonogram spłat kredytu (§ 10 ust. 10).

Kredytobiorca zobowiązał się, że na nieruchomości zostanie ustanowiona na rzecz Banku hipoteka kaucyjna w złotych polskich do kwoty stanowiącej 170 % kwoty kredytu określonej w § 1 ust. 1 dla zabezpieczenia spłaty kapitału kredytu, odsetek, opłat, prowizji i innych należności mogących powstać w wykonaniu umowy, w szczególności różnic kursowych (§ 12 ust. 1).

Kredytobiorca miał spowodować utrzymanie w sposób nieprzerwany ubezpieczenia nieruchomości od ognia i innych zdarzeń losowych na kwotę odpowiadającą wartości rynkowej oraz spowodować, że posiadający prawo do nieruchomości dokona przelewu na rzecz Banku wierzytelności z tytułu ubezpieczenia oraz dostarczy Bankowi kopię polisy i pisemne potwierdzenie ubezpieczyciela, że przyjął do wiadomości informację o przelewie (§ 12 ust. 4 b i ust. 5).

Kredytobiorca został objęty ochroną ubezpieczeniową od ryzyka utraty stałego źródła dochodu wskutek utraty pracy w (...) S.A. w W. z łączną sumą ubezpieczenia 11.083,07 zł, która miała zostać przeliczoną na walutę, do której indeksowany jest kredyt, według kursu kupna waluty kredytu podanego w Tabeli kursów kupna/sprzedaży dla kredytów hipotecznych udzielanych przez (...) Bank S.A. obowiązującego w dniu dokonania wypłaty kredytu, przy czym kredytobiorca zobowiązał się do pokrycia kosztów objęcia ochroną ubezpieczeniową, a koszt w kolejnych latach miał wynosić 5,5 % sumy ubezpieczenia; kredytobiorca oświadczył, że otrzymał i zaakceptował ogólne warunki ubezpieczenia kredytobiorców od ryzyka utraty stałego źródła dochodu wskutek utraty pracy, stanowiące załącznik do umowy kredytu (§ 13 ust. 8 i ust. 9 a-d).

Odsetki za opóźnienie w zapłacie całości lub części raty lub innej należności Banku na dzień sporządzenia umowy wynosiły 10,98 %; stopa tych odsetek była zmienna i zależała od poziomu podstawowych stóp procentowych właściwych dla danej waluty, poziomu rezerw obowiązkowych ustalanych dla banków przez NBP, poziomu

oprocentowania lokat międzybankowych; jej aktualna wysokość była ustalana przez Zarząd Banku i podawana do wiadomości kredytobiorcy przez wywieszenie jej wysokości na tablicy ogłoszeń w siedzibie Banku (§ 15 ust. 1).

Do rozliczania transakcji wypłat i spłat kredytów stosowane były odpowiednio kursy kupna/sprzedaży dla kredytów hipotecznych udzielonych przez (...) Bank S.A. walut zawartych w ofercie Banku obowiązujące w dniu dokonania transakcji (§ 17 ust. 1).

Kursy kupna określane były jako średnie kursy złotego do danych walut ogłoszone w tabeli kursów średnich NBP minus marża kupna (§ 17 ust. 2).

Kursy sprzedaży określane były jako średnie kursy złotego do danych walut ogłoszone w tabeli kursów średnich NBP plus marża sprzedaży (§ 17 ust. 3).

Do wyliczenia kursów kupna/sprzedaży dla kredytów hipotecznych udzielanych przez (...) Bank S.A. stosowane były kursy złotego do danych walut ogłoszone przez NBP ogłoszone w tabeli kursów średnich NBP w danym dniu roboczym skorygowane o marżę kupna/sprzedaży (...) Banku S.A. (§ 17 ust. 4).

Obowiązujące w danym dniu roboczym kursy kupna/sprzedaży dla kredytów hipotecznych udzielanych przez (...) Bank S.A. walut zawartych w ofercie Banku określane były przez Bank po godz. 15.00 poprzedniego dnia roboczego i wywieszane w siedzibie Banku oraz publikowane na stronie internetowej (...) (§ 17 ust. 5).

W razie stwierdzenia, że warunki udzielenia kredytu zostały naruszone lub istnieje zagrożenie terminowej spłaty kredytu, Bank mógł zażądać dodatkowego zabezpieczenia spłaty kredytu lub wypowiedzieć umowę w całości lub w części (§ 18 ust. 1).

Warunki udzielenia kredytu były uważane za naruszone, jeżeli kredytobiorca nie wykonywał zobowiązań wobec Banku albo jeżeli oświadczenia i zapewnienia złożone przez kredytobiorcę były niezgodne z rzeczywistym stanem lub jeżeli kredytobiorca w inny sposób naruszał postanowienia umowy (§ 18 ust. 3).

Okres wypowiedzenia wynosił 30 dni (§ 18 ust. 5).

Jeżeli Bank wypowiedział umowę po wypłaceniu kredytu w całości lub w części, po upływie okresu wypowiedzenia kredytobiorca zobowiązany był do niezwłocznego zwrotu wykorzystanego kredytu i do zapłaty wszelkich innych wymagalnych już należności Banku wynikających z umowy, w tym ewentualnych odsetek za opóźnienie (§ 18 ust. 6).

/ dowód: umowa kredytu nr (...) z dnia 28.12.2007 r. – k. 18-23 /

M. W. złożyła oświadczenie o poddaniu się egzekucji na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego do kwoty 260.957,48 zł z tytułu ustanowienia zabezpieczenia hipoteki kaucyjnej na własnościowym spółdzielczym prawie do lokalu mieszkalnego położonego przy ul. (...) w P., KW nr (...).

W dniu 19.03.2008 r. T. W. i M. W. złożyli oświadczenia o ustanowieniu hipoteki kaucyjnej do kwoty 260.957,48 zł na nieruchomości stanowiącej lokal mieszkalny położony przy ul. (...) w P., KW nr (...), do którego przysługiwało im własnościowe spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego, na zabezpieczenie wierzytelności wynikających oraz mogących wyniknąć z tytułu umowy kredytu nr (...) z dnia 19.12.2007 r. udzielonego przez (...) Bank S.A. w G..

/ dowód: oświadczenie o poddaniu się egzekucji – k. 396; oświadczenie o ustanowieniu hipoteki

– k. 397 i k. 653 /

W dniu 10.01.2008 r. T. W. złożył wniosek o wypłatę zgodnie z umową kredytu nr (...) z dnia 19.12.2007 r. kwoty 36.900,00 zł w dniu 17.01.2008 r. na rzecz (...) Banku S.A. oraz wniosek o wypłatę zgodnie z umową kredytu nr (...) z dnia 19.12.2007 r. kwoty 99.440,00 zł w dniu 17.01.2008 r. na rzecz (...) S.A. Oddziału (...) w P..

Kredyt został wypłacony w dniu 18.01.2008 r. Przyjęty do przeliczenia kurs kupna wynosił 2,1697.

/ dowód: wnioski o wypłatę kredytu z dnia 10.01.2008 r. – k. 398-399; tabela kursów – k. 542 /

(...) Bank S.A. ustalał kursy walut na bazie kursu średniego Narodowego Banku Polskiego powiększonego (dla kursu sprzedaży) lub pomniejszonego (dla kursu kupna) o marżę Banku. Marża z kolei była ustalana na podstawie kursów walut z ostatniego roboczego dnia miesiąca pochodzących z pięciu dużych banków: (...) S.A., (...) S.A., (...) Banku S.A., (...) – Banku (...) S.A., (...) S.A. Po odjęciu kursu średniego NBP obliczana była średnia arytmetyczna marża banku, osobno do kupna i osobno dla sprzedaży. Tak wyliczona marża była utrzymywana przez miesiąc.

Do stycznia 2015 r. marże wynosiły 6-12 %. Od lutego 2015 r. został ustanowiony próg marży na poziomie 2,53 % od średniego kursu NBP.

Kursy walut były publikowane przez Bank z jednodniowym wyprzedzeniem.

Ryzyko walutowe po stronie Banku było zabezpieczone na poziomie dziewięćdziesięciu kilku procent poprzez:

- utrzymywanie równowagi aktywów i pasywów,
- limit niedopasowania aktywów i pasywów,
- pobieranie od klientów spreadu walutowego (spread zabezpieczał część ryzyka związaną z publikowaniem tabeli z jednodniowym przesunięciem).

/ dowód: zeznania świadka E. C. – e-protokół z dnia 21.10.2019 r. k. 611-615 /

Na podstawie uchwał nadzwyczajnych walnych zgromadzeń akcjonariuszy z dnia 27.10.2009 r. nastąpiło połączenie Banku (...) S.A. w K. oraz (...) Banku S.A. w G. poprzez przeniesienie całego majątku (...) Banku S.A. na Bank (...) S.A. jako spółkę przejmującą (art. 492 § 1 pkt 1 ksh). Wpis połączenia został dokonany dnia 31.12.2009 r.

Na podstawie uchwały walnego zgromadzenia akcjonariuszy z dnia 13.11.2013 r., rep. A nr (...), zmieniony został statut Banku (...) S.A. poprzez m.in. zmianę siedziby Banku na G.. Wpis zmiany został dokonany dnia 11.12.2013 r.

Na podstawie uchwały nadzwyczajnego walnego zgromadzenia akcjonariuszy nr (...) z dnia 28.09.2016 r. nastąpił podział Banku (...) S.A. w G. (w trybie art. 529 § 1 pkt 4 ksh) poprzez przeniesienie na (...) Bank S.A. w W. części majątku Banku dzielonego w formie zorganizowanej części przedsiębiorstwa (...) związanej z działalnością (...) niestanowiącą zorganizowanej części przedsiębiorstwa (...) prowadzącej działalność bankową związaną z kredytami zabezpieczonymi hipotecznie na nieruchomościach, które zostały udzielone osobom fizycznym dla celów niezwiązanych z prowadzeniem działalności gospodarczej ani gospodarstwa rolnego; pozostała część działalności, tj. działalność hipoteczna (...), pozostała częścią (...) S.A. Wpis został dokonany dnia 20.02.2017 r.

/ dowód: odpis zupełny z KRS nr (...) – k. 365-396 /

W księdze wieczystej nr (...), prowadzonej przez Sąd Rejonowy Poznań - Stare Miasto dla własnościowego spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego położonego w P. przy ul. (...), o pow. 74,00 m², należącego do zasobów Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w P., wpisane są:

- w dziale II – M. W. – poprzednio T. W. i M. W. na prawach wspólności ustawowej majątkowej małżeńskiej oraz T. W. i M. W. po 1/2 – na podstawie umowy sprzedaży z dnia 29.11.2005 r., rep. A nr (...), umowy majątkowej małżeńskiej z dnia 08.12.2005 r., rep. A nr (...), umowy o całkowity podział majątku wspólnego z dnia 22.04.2008 r., rep. A nr (...), wpisy dokonane kolejno: dnia 28.08.2006 r. na wniosek z dnia 09.08.2006 r., dnia 10.01.2008 r. na wniosek z dnia 08.01.2008 r., dnia 25.04.2008 r. na wniosek z dnia 22.04.2008 r.,

- w dziale IV – hipoteka umowna kaucyjna w kwocie 260.957,48 zł – na zabezpieczenie kredytu na okres do dnia 18.01.2038 r. – na rzecz (...) Banku S.A. w G. – na podstawie oświadczenia Banku z dnia 19.03.2008 r. – wpis dokonany dnia 28.03.2008 r. na wniosek z dnia 26.03.2008 r.

/ dowód: wydruk elektronicznej KW nr (...) – k. 25-37; wniosek o wpis hipoteki – k.

650-651; oświadczenie (...) Banku S.A. z dnia 19.03.2008 r. – k. 652 /

Pismem z dnia 21.04.2015 r. Bank (...) S.A. w G. skierował do T. W. ostateczne wezwanie do zapłaty zaległości (92 dni opóźnienia) w spłacie kredytu nr (...) w kwocie 804,22 CHF, obejmującej:

- zaległy kapitał – 562,98 CHF,
- zaległe odsetki – 166,49 CHF,
- odsetki karne – 7,87 CHF,
- opłaty windykacyjne – 74,75 CHF.

Bank wskazał, że nieterminowa spłata zadłużenia stanowi naruszenie warunków umowy, czego konsekwencją może być wypowiedzenie i postawienie całego kredytu, tj. kwoty 52.595,51 CHF, w stan natychmiastowej wymagalności.

Pismo zostało awizowane w dniu 27.04.2015 r. oraz zwrócone jako niepodjęte w dniu 12.05.2015 r.

/ dowód: pismo z dnia 21.04.2015 r. – k. 528-530 /

Pismem z dnia 20.08.2015 r. Bank (...) S.A. w G. skierował do T. W. oświadczenie o wypowiedzeniu umowy kredytu i wezwanie do zapłaty.

Bank wskazał, że w związku z naruszeniem warunków udzielenia kredytu na podstawie umowy kredytu nr (...) z dnia 19.12.2007 r. przez niedotrzymanie terminów zapłaty wypowiada tę umowę w całości na podstawie art. 75 prawa bankowego i wzywa do zapłaty w terminie 30 dni należności w kwocie 52.378,01 CHF, obejmującej:

- kapitał kredytu – 52.145,26 CHF,
- odsetki zaległe – 105,55 CHF,
- odsetki za opóźnienie – 14,20 CHF,
- opłaty i prowizje – 113,00 CHF,

wraz z dalszymi odsetkami liczonymi od dnia sporządzenia pisma.

Bank wskazał, że spłata wierzytelności powinna zostać dokonana wg kursu sprzedaży CHF

podanego w Tabeli (dla klientów dawnego (...) Banku, którzy zawarli umowy o kredyty hipoteczne) kursów kupna/sprzedaży Banku (...) S.A. obowiązującego w Banku w dniu wpływu środków do Banku.

Pismo zostało awizowane w dniu 24.08.2015 r. oraz zwrócone jako niepodjęte w dniu 08.09.2015 r.

/ dowód: pismo z dnia 20.08.2015 r. – k. 531-532 /

Pismem z dnia 20.08.2015 r., doręczonym dnia 24.08.2015 r., Bank (...) S.A. w G. skierował do M. W. oświadczenie o wypowiedzeniu umowy kredytu i wezwanie do zapłaty.

Bank wskazał, że w związku z naruszeniem warunków udzielenia kredytu na podstawie umowy kredytu nr (...) z dnia 19.12.2007 r. przez niedotrzymanie terminów zapłaty wypowiedział tę umowę w całości na podstawie art. 75 prawa bankowego i wzywa do zapłaty w terminie 30 dni należności w kwocie 52.378,01 CHF, obejmującej:

- kapitał kredytu – 52.145,26 CHF,
- odsetki zaległe – 105,55 CHF,
- odsetki za opóźnienie – 14,20 CHF,
- opłaty i prowizje – 113,00 CHF,

wraz z dalszymi odsetkami liczonymi od dnia sporządzenia pisma.

Bank wskazał, że spłata wierzytelności powinna zostać dokonana wg kursu sprzedaży CHF podanego w Tabeli (dla klientów dawnego (...) Banku, którzy zawarli umowy o kredyty hipoteczne) kursów kupna/sprzedaży Banku (...) S.A. obowiązującego w Banku w dniu wpływu środków do Banku.

/ dowód: pismo z dnia 20.08.2015 r. – k. 533-534 /

W dniu 14.09.2015 r. T. W. złożył wniosek o uznanie wypowiedzenia umowy kredytu hipotecznego za niebyłe, przywrócenie warunków umowy i oprocentowania zgodnie z harmonogramem.

/ dowód: wniosek z dnia 14.09.2015 r. – k. 535 /

W dniu 01.01.2015 r. Bank (...) S.A. w G. oraz T. W. złożyli w formie pisemnej oświadczenia wskazujące, iż:

- § 1 ust. 1 – zawarli umowę kredytu nr (...) w dniu 19.12.2007 r.,
- § 1 ust. 2 – z uwagi na niedotrzymanie warunków umowy Bank pismem z dnia 20.08.2015 r. skierował do kredytobiorcy wypowiedzenie umowy kredytu nr (...), które zostało odebrane przez T. W. w dniu 08.09.2015 r.,
- § 2 ust. 1 – Bank cofa oświadczenie o wypowiedzeniu kredytu, doręczone we W., ul. (...), w dniu 09.10.2015 r.,
- § 2 ust. 2 – kredytobiorca przyjmuje oświadczenie o cofnięciu wypowiedzenia i wyraża zgodę na cofnięcie wypowiedzenia,
- § 3 ust. 1 – strony postanawiają zawrzeć porozumienie w przedmiocie zobowiązania wynikającego z kredytu udzielonego na podstawie umowy kredytu nr (...) z dnia 19.12.2007 r. poprzez przywrócenie obowiązywania tej umowy oraz umożliwienie spłaty wynikającego z niej zadłużenia w miesięcznych ratach,
- § 3 ust. 2 – zadłużenie wynikające z umowy kredytu na dzień 01.10.2015 r. wynosi 51.166,34 CHF,
- § 3 ust. 3 – kredytobiorca uznaje ww. dług,
- § 3 ust. 4 – oprocentowanie kredytu na dzień sporządzenia porozumienia wynosi 0,63 %,
- § 3 ust. 5 – pierwsza rata płatna w dniu 19.10.2015 r. będzie wynosiła 218,71 CHF,
- § 4 – zmianie ulega § 1.5 umowy kredytu w ten sposób, że spłata kredytu dokonywana będzie w 268 miesięcznych ratach w złotych polskich do 18 dnia każdego miesiąca kalendarzowego, w wysokości wyliczonej według kursu sprzedaży złotego do CHF w tabeli kursów Banku (...) S.A. dla zobowiązań zaciągniętych w (...) Banku S.A. w ostatnim dniu roboczym poprzedzającym dzień rozliczenia środków.

/ dowód: oświadczenie z dnia 01.10.2015 r. – k. 38-39 /

Pismem z dnia 03.01.2017 r. Bank (...) S.A. w G. skierował do T. W. ostateczne wezwanie do zapłaty zaległości (106 dni opóźnienia) w spłacie kredytu nr (...) w kwocie 980,32 CHF, obejmującej:

- zaległy kapitał – 703,64 CHF,
- zaległe odsetki – 121,94 CHF,
- odsetki karne – 13,43 CHF,
- opłaty windykacyjne – 154,74 CHF.

Bank wskazał, że nieterminowa spłata zadłużenia stanowi naruszenie warunków umowy, czego konsekwencją może być wypowiedzenie i postawienie całego kredytu, tj. kwoty 49.208,71 CHF, w stan natychmiastowej wymagalności.

Bank poinformował o możliwości złożenia wniosku o restrukturyzację zadłużenia w terminie 14 dni i zawarł w piśmie wykaz dokumentów do restrukturyzacji.

/ dowód: pismo z dnia 03.01.2017 r. – k. 536-537 /

Pismem z dnia 23.02.2017 r. Bank (...) S.A. skierował do T. W. oświadczenie o wypowiedzeniu umowy kredytu i wezwanie do zapłaty.

Bank wskazał, że w związku z naruszeniem warunków udzielenia kredytu na podstawie umowy kredytu nr (...) z dnia 19.12.2007 r. przez niedotrzymanie terminów zapłaty wypowiada tę umowę w całości na podstawie art. 75 prawa bankowego i wzywa do zapłaty w terminie 30 dni należności w kwocie 49.626,91 CHF, obejmującej:

- kapitał kredytu – 49.208,71 CHF,
- odsetki zaległe – 191,31 CHF,
- odsetki za opóźnienie – 27,65 CHF,
- opłaty i prowizje – 199,24 CHF,

wraz z dalszymi odsetkami liczonymi od dnia sporządzenia pisma.

Pismo zostało awizowane w dniach 18.02.2017 r. i 08.03.2017 r. oraz zwrócone jako niepodjęte w dniu 15.03.2017 r.

/ dowód: pismo z dnia 23.02.2017 r. – k. 40-42 /

Pismem z dnia 23.02.2017 r., doręczonym dnia 01.03.2017 r., Bank (...) S.A. skierował do M. W. oświadczenie o wypowiedzeniu umowy kredytu i wezwanie do zapłaty.

Bank wskazał, że w związku z naruszeniem warunków udzielenia kredytu na podstawie umowy kredytu nr (...) z dnia 19.12.2007 r. przez niedotrzymanie terminów zapłaty wypowiada tę umowę w całości na podstawie art. 75 prawa bankowego i wzywa do zapłaty w terminie 30 dni należności w kwocie 49.626,91 CHF, obejmującej:

- kapitał kredytu – 49.208,71 CHF,
- odsetki zaległe – 191,31 CHF,
- odsetki za opóźnienie – 27,65 CHF,
- opłaty i prowizje – 199,24 CHF,

wraz z dalszymi odsetkami liczonymi od dnia sporządzenia pisma.

Pismo zostało awizowane w dniach 18.02.2017 r. i 08.03.2017 r. oraz zwrócone jako niepodjęte w dniu 15.03.2017 r.

/ dowód: pismo z dnia 23.02.2017 r. – k. 43-45 /

W dniu 19.04.2018 r. Bank (...) S.A. w G. wystawił wyciąg z ksiąg banku, w którym stwierdził istnienie w księgach zobowiązania:

- T. W. – z tytułu kredytu udzielonego na podstawie umowy kredytu nr (...) sporządzonej dnia 19.12.2007 r. i zawartej dnia 18.12.2007 r.,

- M. W. – z tytułu ustanowienia hipoteki umownej kaucyjnej do kwoty 260.957,48 zł na nieruchomości położonej w P. przy ul. (...), stanowiącej spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego nr (...), KW nr (...), dla zabezpieczenia spłaty kredytu udzielonego T. W. na podstawie umowy kredytu nr (...) sporządzonej dnia 19.12.2007 r. i zawartej dnia 28.12.2007 r., w wysokości 54.727,32 CHF, na które składają się:

1/ kapitał – 49.208,71 CHF,

2/ odsetki umowne naliczone od 18.08.2016 r. do 13.04.2017 r. – 242,79 CHF,

3/ odsetki karne naliczone od 21.09.2016 r. do 18.04.2018 r. – 5.034,23 CHF,

4/ opłaty i prowizje – 241,59 CHF,

wraz z dalszymi odsetkami umownymi liczonymi od kwoty kapitału wynoszącymi 10,98 % w skali roku od dnia 19.04.2018 r., nie przekraczającymi wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie.

/ dowód: wyciąg z ksiąg banku z dnia 19.04.2018 r. – k. 8 /

Początkowe saldo kapitału kredytu wyniosło 64.453,34 CHF.

W okresie od 13.02.2008 r. do 21.09.2016 r. T. W. dokonał spłaty kredytu nr (...) w wysokości:

- kapitał – 35.272,81 zł + 4.258,57 CHF,

- odsetki – 59.846,03 zł + 1.029,33 CHF,

- inne opłaty – 5.134,77 zł + 847,72 CHF,

- odsetki karne – 113,73 zł + 84,38 CHF.

/ dowód: rozliczenie kredytu – k. 9-14; 399-527 /

Sąd zważył, co następuje.

Zarzuty pozwanej zasługują na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należy odnieść się do dokonanej przez powoda w piśmie z dnia 16.06.2020 r. złożonym w tej dacie na rozprawie zmiany powództwa wyrażającej się jego rozszerzeniem przez wprowadzenie roszczenia ewentualnego. Zmiana ta nie mogła wywołać skutku prawnego, albowiem – na obecnym etapie postępowania – nie była już dopuszczalna. W sprawie wydany został nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym. Wydanie takiego właśnie orzeczenia było błędne, o czym w dalszej części uzasadnienia, niemniej jednak nastąpiło i ukierunkowało dalszy przebieg postępowania.

Stosownie do art. 11 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 04.07.2019 r. o zmianie kodeksu postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw sprawy wszczęte przed dniem wejścia w życie ustawy (czyli przed 07.11.2019 r.) rozpoznawane w postępowaniu nakazowym – do czasu zakończenia postępowania w danej instancji podlegają rozpoznaniu zgodnie z przepisami w brzmieniu dotychczasowym. Oznacza to, iż w tej sprawie zastosowanie znajdują przepisy art. 495 § 2 kpc i 496 kpc.

Zgodnie z art. 495 § 2 kpc, w toku postępowania nie można występować z nowymi roszczeniami lub obok dotychczasowych, jednakże w razie zmiany okoliczności powód może żądać zamiast pierwotnego przedmiotu sporu jego wartości lub innego przedmiotu, a w sprawach o świadczenia powtarzające się może nadto rozszerzyć żądanie pozwu o świadczenia za dalsze okresy.

Zgodnie z art. 496 kpc po wniesieniu zarzutów i przeprowadzeniu rozprawy sąd wydaje wyrok, w którym nakaz zapłaty w całości lub w części utrzymuje w mocy albo go uchyla i orzeka o żądaniu pozwu, bądź też postanowieniem uchyla nakaz zapłaty i pozew odrzuca lub postępowanie umarza. Oznacza to, że w orzeczeniu kończącym postępowanie w pierwszej instancji sąd nie odnosi się wprost do zgłoszonego w pozwie żądanie, lecz w pierwszej kolejności do wydanego wcześniej orzeczenia, w następstwie wniesienia od tego orzeczenia środka zaskarżenia w postaci zarzutów. W razie uchylecia nakazu zapłaty sąd orzeka o żądaniu pozwu – czyli o roszczeniu, które stanowiło przedmiot postępowania, ale w kształcie, w jakim zostało ono zgłoszone w piśmie inicjującym sprawę. Dyspozycja art. 496 kpc jest ukształtowana podobnie, jak art. 347 kpc (regulujący orzeczenie kończące postępowanie po wydaniu wyroku zaocznego i złożeniu od niego sprzeciwu), różni się natomiast od art. 386 § 1 kpc czy art. 398¹⁶ kpc, w których mowa jest o orzeczeniu „co do istoty sprawy”.

Po wniesieniu zarzutów od nakazu zapłaty ograniczona jest możliwość modyfikacji przedmiotu sprawy, czyli roszczenia poddanego pod rozstrzygnięcie sądu. Wskazuje na to przywołany przepis art. 495 § 2 kpc. W szczególności niedopuszczalna jest taka zmiana powództwa, jakiej powód próbował dokonać w piśmie złożonym dnia 16.06.2020 r. Powód zmienił roszczenie z roszczenia o zasądzenie 54.727,32 CHF na roszczenie ewentualne – tj. roszczenie o zasądzenie 54.727,32 CHF, ewentualnie 192.897,38 zł, ewentualnie 190.325,20 zł. Wskazał, że kwoty wyrażone w PLN stanowią równowartości sumy 54.727,32 CHF (wyliczone według dwóch różnych kursów). Art. 495 § 2 kpc przewiduje możliwość zmiany roszczenia według kryterium wartości, ale jedynie polegającej na żądaniu zamiast pierwotnego przedmiotu jego wartości, ale wyłącznie w razie zmiany okoliczności. Dotyczyć to będzie sytuacji, gdy powód zażądał wydania rzeczy zamiennych (oznaczonych co do gatunku), ale w toku sprawy pozwany nie może ich już wydać (dostarczyć), bo ich nie ma, nie wytwarza ani nie może nabyć od innej osoby, gdyż nie są już produkowane – wówczas w miejsce świadczenia niepieniężnego pojawi się świadczenie pieniężne – albo sytuacji, gdy powód dochodzi świadczenia w walucie, która zostaje zniesiona (np. skutek wprowadzenia wspólnej waluty EUR) albo zdenominowana, skutek czego konieczne staje się przewalutowanie dochodzonego świadczenia (jak w 2002 r. EUR w miejsce DEM, w 2009 r. EUR w miejsce SKK) albo jego przeliczenie zgodnie z zasadami denominacji (jak w 1995 r. zmiana PLZ na PLN). Konieczne jest przy tym zaistnienie zmiany okoliczności, czyli zajście zdarzenia niezależnego od sądu i stron, niezwiązanego z samym przebiegiem postępowania. W tej sprawie – od chwili wniesienia pozwu – żadna taka zmiana nie zaistniała.

Ponadto, sformułowane przez powoda roszczenie mające stanowić żądanie ewentualne w istocie takim żądaniem nie jest. Roszczenie ewentualne polega na żądaniu:

- wydania rzeczy, ewentualnie zapłaty jej równowartości (np. na podstawie art. 405 kc),
- przywrócenia do pracy, ewentualnie odszkodowania,
- ustalenia nieistnienia, ewentualnie stwierdzenie nieważności, ewentualnie uchylecia uchwały wspólników spółki z o.o. lub walnego zgromadzenia spółki akcyjnej,

itp.

W tej sprawie powód dochodzi roszczenia mającego znajdować swoje źródło w umowie kredytu zawartej dnia 28.12.2007 r., która miała zostać wypowiedziana, a zobowiązanie kredytobiorcy do spłaty kredytu natychmiast wymagalne. Abstrahując od oceny ważności umowy oraz skuteczności poszczególnych jej postanowień czy też ich abuzywnego charakteru, należy wskazać, iż zobowiązanie kredytobiorcy – stosownie do art. 69 ust. 1 prawa bankowego – polega co do zasady na zwrocie sumy udzielonego kredytu wraz z odsetkami. Powodowi przysługuje zatem albo roszczenie o zapłatę sumy wyrażonej w CHF albo sumy wyrażonej w PLN, zależnie od przedmiotu umowy kredytu, ale nie roszczenie o zapłatę jednej kwoty w pierwszej walucie, ewentualnie innej kwoty w drugiej walucie. Żądanie sumy pieniężnej w jednej walucie lub sumy pieniężnej w innej walucie będącej tylko przeliczeniem pierwszej sumy według określonego kursu nie może być żądaniem ewentualnym.

W konsekwencji podjęta przez powoda próba zmiany powództwa była niedopuszczalna i nieskuteczna. Przedmiotem dalszej analizy i oceny pozostaje wyłącznie pierwotne żądanie pozwu.

Pozwana podważyła zarówno zakres swojej odpowiedzialności, jak i jej podstawy oraz wysokość zobowiązania.

Po pierwsze, należy zgodzić się z zarzutem pominięcia w nakazie zapłaty ograniczenia odpowiedzialności pozwanej, tj. naruszenia art. 319 kpc.

Zgodnie z art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 06.07.1982 r. o księgach wieczystych i hipotece w celu

zabezpieczenia oznaczonej wierzytelności wynikającej z określonego stosunku prawnego można nieruchomości obciążyć hipoteką, czyli ograniczonym prawem rzeczowym, na mocy którego wierzyciel może dochodzić zaspokojenia z nieruchomości bez względu na to, czyją stała się własnością, i z pierwszeństwem przed wierzycielami osobistymi właściciela nieruchomości. Poprzednik prawny powoda udzielił kredytu hipotecznego T. W., zaś zabezpieczenie tego kredytu stanowiła hipoteka umowna kaucyjna ustanowiona na spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu mieszkalnego przy ul. (...) w P.. Na skutek kolejnych czynności prawnych M. W. stała się jedynym uprawnionym do tego lokalu. Jej odpowiedzialność jako dłużnika rzeczowego powoda byłaby ograniczona do prawa stanowiącego przedmiot obciążenia hipotecznego. Sam powód wskazywał już w pozwie na to ograniczenie, co powinno było znaleźć wyraz w treści nakazu zapłaty.

Powód – Bank (...) S.A. w G. nie jest wpisany do księgi wieczystej nr (...) jako wierzyciel hipoteczny. Można jednakże przyjąć, iż jego następstwo prawne po wpisanym w takim charakterze (...) Banku S.A. zostało wykazane dokumentem urzędowym w postaci pełnego odpisu z KRS nr (...).

Powód nie może jednak domagać się od pozwanej świadczenia wyrażonego w walucie CHF w sytuacji, gdy hipoteka – kaucyjna do kwoty 260.957,48 PLN – zabezpiecza zobowiązanie do spłaty kredytu w złotych polskich.

Poprzednik prawny powoda (...) Bank S.A. oraz T. W. zawarli w dniu 28.12.2007 r. umowę kredytu, na mocy której Bank udzielił (a następnie wypłacił) T. W. kredytu w kwocie 153.504,40 zł, jedynie indeksowanej (waloryzowanej) kursem CHF.

Kredyt indeksowany do waluty obcej przewidziany jest w art. 69 ust. 2 pkt 4a i ust. 3 ustawy z dnia 29.08.1997 r. – Prawo bankowe, aczkolwiek nie został tamże zdefiniowany. Kredyt indeksowany oznacza kredyt wyrażony od początku w złotych polskich i wypłacany w złotych polskich w kwocie wskazanej w umowie, którego wartość została dodatkowo wyrażona w CHF według kursu z dnia zawarcia umowy kredytu lub z dnia wypłaty (uruchomienia) kredytu albo z innej jeszcze daty; wartość wyrażona w CHF stanowi podstawę do ustalenia wysokości rat spłaty kredytu wskazywanych w harmonogramach płatności, które to raty z kolei każdorazowo podlegają przeliczeniu na złote polskie według kursu z dnia płatności raty, z dnia poprzedzającego dzień płatności raty albo z innej jeszcze daty. Do 2015 r. spłaty kredytu były dokonywane przez dłużnika w PLN. Stosownie do art. 69 ust. 3 pr. bank. – wprowadzonego z dniem 26.08.2011 r. na mocy ustawy z dnia 26.07.2011 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe i niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 165, poz. 984) – tzw. ustawy antyspreadowej – w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, kredytobiorca może dokonywać spłaty rat kapitałowo-odsetkowych oraz dokonać przedterminowej

spląty pełnej lub częściowej kwoty kredytu bezpośrednio w tej walucie. Spłata kredytu w CHF stanowi zatem uprawnienie kredytobiorcy, co nie zmienia ani charakteru samego zobowiązania kredytowego ani jego waluty. W przypadku kredytu indeksowanego walutą kredytu od początku jest złoty polski. Powód powołał się na wypowiedzenie umowy kredytu pismem z dnia 23.02.2017 r. W sytuacji wypowiedzenia kredytu – stosownie do zapisu § 18 ust. 6 umowy – kredytobiorca stał się zobowiązany do niezwłocznego zwrotu wykorzystanego kredytu. Wykorzystany przez T. W. kredyt to suma 139.844,41 zł (wyplacone na rzecz (...) Banku S.A. 36.900,00 zł + wyplacone na rzecz (...) S.A. 99.440,00 zł + prowizja (...) Banku S.A. 3.504,41 zł). Czym innym jest zatem możliwość spląty kredytu bezpośrednio w walucie CHF stosownie do przewidzianych w harmonogramie splat kolejnych rat kredytu wyrazonych w tej walucie, czym innym zaś możliwość żądania spląty kredytu przez wierzyciela. Możliwość dokonywania splat w CHF była uprawnieniem, nie obowiązkiem dłużnika (kredytobiorcy), a zatem wierzyciel (kredytdawca) nie może dochodzić wykonania takiego zobowiązania. Jeżeli dłużnik zobowiązał się do świadczenia pieniężnego wyrażonego w złotych polskich, to wierzyciel nie może domagać się od niego zapłaty w innej walucie niż ta, która wynikała z łączącego strony zobowiązania (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 30.01.2019 r., V ACa 503/18).

Następnie należy odnieść się do stawianych przez pozwaną zarzutów wobec umowy kredytu z dnia 28.12.2007 r.

Umowa ta może być postrzegana jako nieważna albo co najmniej zawierająca bezskuteczne postanowienia (niedozwolone klauzule umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 kc).

T. W. zawarł z poprzednikiem prawnym powoda umowę o kredyt hipoteczny przeznaczony na sfinansowanie spląty dwóch wcześniejszych kredytów: samochodowego i mieszkaniowego w kwocie 153.504,40 zł, indeksowanej kursem CHF, która miała zostać splacona w równych ratach kapitałowo-odsetkowych w okresie 360 miesięcy. Kredyt miał zostać wyplacony w złotych polskich przy jednoczesnym przeliczeniu wysokości wyplaconej kwoty na CHF wg kursu kupna walut ustalanego przez Bank i obowiązującego w Banku w dniu wypłaty środków. Wysokość rat kapitałowo-odsetkowych była ustalana na podstawie kwoty wyrażonej w CHF wyliczonej po wypłacie kredytu (transzy kredytu) – saldo kredytu było przeliczane dziennie na złote polskie według waluty indeksacji.

W umowie kredytu zostało wskazane, że kursy kupna i sprzedaży Banku wyliczane są według kursu średniego NBP pomniejszonego lub powiększonego o marżę Banku. Brak jest jednakże wskazania zasad określania tejże marży (czyli tzw. spreadu walutowego) – przez kogo, w jakim trybie jest ustalana i jak często następuje jej zmiana. Nawet, jeżeli tabele kursowe były sporządzane na podstawie wyjściowych danych obiektywnych (jak kurs średni NBP, a nawet dane dotyczące kursów banków wiodących), to i tak metoda kształtowania kursu – w zakresie marży Banku – nie została uzgodniona w ramach indywidualnej, jednostkowej umowy. Oznacza to, że stosowane w umowie kredytu do przeliczenia walut przy wypłacie kredytu oraz przy splącie kolejnych rat kursy CHF ustalone były w istocie jednostronnie wg tabeli kursów obowiązującej w (...) Banku S.A.

Następnie należy wskazać, iż kredytobiorca nie miał wpływu na kurs przyjęty do przeliczenia waluty kredytu. Stosownie bowiem do § 7 ust. 1 umowy kredytu wypłata kredytu miała nastąpić jednorazowo w terminie nie dłuższym niż 5 dni roboczych, po spełnieniu warunków określonych w § 4 umowy i otrzymaniu przez Bank wniosku o wypłatę. Określenie dnia wypłaty i w konsekwencji zastosowanego kursu należało wyłącznie do Banku, który po otrzymaniu wniosku o wypłatę nadającego się do realizacji mógł uruchomić kredyt od razu lub odczekać do 5 dni.

Średnie kursy CHF ogłaszane przez NBP (www.nbp.pl – tabele kursów średnich A i C) wynosiły:

- w dniu zawarcia umowy – 2,1694,
- w dniu złożenia przez kredytobiorcę dyspozycji uruchomienia kredytu – 2,2000,
- w dniu wskazanym w dyspozycji jako dzień wypłaty – 2,2240.

Wypłata kredytu nastąpiła w dniu 18.01.2008 r. czyli 8 dni po złożeniu przez kredytobiorcę dyspozycji wypłaty – zgodnie z umową wypłata powinna była zostać zrealizowana w terminie 5 dni. T. W. w dyspozycji wypłaty wskazał

na kwoty 36.900 zł i 99.440 zł, tj. 136.340 zł, do czego należy doliczyć prowizję w kwocie 2.504,41 zł i co daje w sumie 139.844,41 zł. Z historii kredytu dołączonej do pozwu wynika, że początkowe saldo kapitału wynosiło 64.453,34 CHF, co daje kurs 2,1697, czyli niższy od wskazanych kursów średnich NBP pochodzących z okresu wypłaty, choć zbliżony do kursu z dnia zawarcia umowy. Zastosowanie niższego kursu oznacza, że suma w CHF stanowiąca podstawę do stworzenia harmonogramu spłaty, a przez to określenia wysokości raty, jest wyższa, czyli Bank już na tym etapie uzyskuje korzyść kosztem kredytobiorcy.

Zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29.08.1997 r. – Prawo bankowe przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu.

W samej umowie kredytu nie została podana, nawet orientacyjna, suma kredytu w CHF. Tym samym, w chwili zawarcia umowy kwota kredytu będąca podstawą wyliczenia rat nie została przez strony oznaczona. Umowa kredytu z dnia 28.12.2007 r. pozostawiała bankowi swobodę w zakresie wyrażenia w CHF kwoty kredytu oddanej do dyspozycji kredytobiorcy, a w konsekwencji wysokości rat spłaty kredytu. Opisane wadliwości postanowień umowy o treści przejętej z wzorca sporządzonego przez pozwanego mogą uzasadniać stwierdzenie nieważności umowy ze względu na brak prawidłowego określenia jej wszystkich niezbędnych elementów przewidzianych w art. 69 ust. 1 prawa bankowego. Za nieważnością umowy kredytu indeksowanego d. (...) Banku S.A., obecnie Banku (...) S.A., opowiedział się Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 03.06.2020 r., V ACa 755/19, oddalając powództwo Banku o zapłatę należności z tytułu umowy takiego kredytu.

Przywołane postanowienia umowne można też zakwalifikować jako klauzule niedozwolone w rozumieniu art. 385¹ § 1 kc.

Umowa kredytu z dnia 28.12.2007 r. pozostawiała Bankowi swobodę w zakresie wyrażenia w CHF kwoty kredytu oddanej do dyspozycji kredytobiorcom, a w konsekwencji wysokości rat spłaty kredytu. Stosowane do przeliczenia walut przy wypłacie kredytu oraz przy spłacie rat kursy CHF ustalane były jednostronnie wg tabeli kursów obowiązującej w (...) Banku S.A. Stosowanie w ogóle do jakichkolwiek przeliczeń kursu ustalanego przez Bank – bez jednoznacznego i pełnego przedstawienia w umowie kredytu metody wyliczania tych kursów poddającej się weryfikacji – może być traktowane jako niedozwolone postanowienie umowne, sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszające interesy kredytobiorcy. Miernik waloryzacji stosowany do przeliczenia świadczenia pieniężnego winien mieć charakter obiektywny, niezależny od woli jednej ze stron. Natomiast mechanizm ustalania przez bank kursów waluty, pozostawiający bankowi swobodę, jest w sposób oczywisty sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumenta (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22.01.2016 r., I CSK 149/14, OSNC 2016/11/134).

Ponadto, zastosowanie innego kursu dla przeliczenia kredytu uruchamianego – kursu kupna oraz innego kursu dla przeliczenia kredytu spłacanego – kursu sprzedaży prowadzi do uzyskania przez bank dodatkowej korzyści finansowej wynikłej z różnicy między tymi kursami. Na tym polega istota tzw. spreadu walutowego.

Zastosowanie różnego kursu w zależności od tego, czy przeliczenie dotyczy wypłaconego kredytu czy też wysokości raty w dniu przewidzianym w harmonogramie albo dniu poprzedzającym, należy uznać za naruszające interes konsumenta w sposób rażący, a niezależnie od tego za postanowienie umowne dotknięte sprzecznością z zasadami współżycia społecznego na zasadach ogólnych, a w konsekwencji nieważnością w rozumieniu art. 58 § 2 kc. Na potrzeby indeksacji kredytu do waluty obcej należało przyjąć kurs ustalany według tej samej jednolitej metody – albo każdorazowo kurs kupna, albo każdorazowo kurs sprzedaży albo jakąś postać kursu uśrednionego lub kursu niezależnego od stron umowy, np. kursu ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski. Rozbieżność stosowanych kursów stanowi korzyść wyłącznie dla banku udzielającego kredytu, a nie dla kredytobiorcy będącego konsumentem. Sytuacje tego rodzaju legły zresztą u podstaw dokonania nowelizacji prawa bankowego ustawą tzw. antyspreadową z dnia 26.07.2011 r.

Wadliwe klauzule przeliczeniowe podlegają pominięciu – art. 385¹ § 1 i 2 kc. W wyroku z dnia 18.06.2019 r., I ACA 537/18, Sąd Apelacyjny w Krakowie zdecydował o pominięciu klauzul

przeliczeniowych w umowie kredytu indeksowanego d. (...) Banku S.A.

Niewystarczające jest odwołanie się powoda do zapisów umowy mających wskazywać na rzekome indywidualne uzgodnienie jej treści. Ewidentnie umowa pochodzi z wzorca przygotowanego przez bank. Fakt indywidualnego uzgodnienia konkretnych jej postanowień powinien wynikać z jakiegoś odrębnego oświadczenia kredytobiorcy albo z innych okoliczności. Powód nie wykazał, aby przesłał T. W. projekt umowy i zwrócił się o jego akceptację lub wprowadzenie poprawek. Nie wiadomo, co działo się pomiędzy datą sporządzenia umowy – 19.12.2007 r. i datą jej podpisania – 28.12.2007 r. Także samo oświadczenie o ryzyku kredytowym może być niewystarczające, skoro nie wiadomo, jak wyglądała prezentacja warunków kredytu, w tym reguł przeliczania walut.

W razie stwierdzenia nieważności umowy kredytu z dnia 28.12.2007 r. pozwana – jako dłużnik hipoteczny – w ogóle nie jest zobowiązana do zapłaty jakiegokolwiek kwoty na rzecz powodowego Banku, albowiem hipoteka na lokalu mieszkalnym przy ul. (...) w P. została ustanowiona w celu zabezpieczenia spłaty kredytu, a nie jakiegokolwiek spłaty na rzecz Banku. Jak wynika z dyspozycji art. 65 ust. 1 ukwł, hipoteka zabezpiecza oznaczoną wierzytelność wynikającą z określonego stosunku prawnego. Skoro brak jest i wierzytelności i stosunku prawnego mającego źródło przywołane w treści wpisu hipoteki, brak jest możliwości dochodzenia zaspokojenia wierzytelności wobec dłużnika hipotecznego. Dłużnik rzeczowy niebędący dłużnikiem osobistym odpowiada bowiem wyłącznie za takie zobowiązanie dłużnika osobistego, jakie zostało objęte hipoteką, a nie za każde zobowiązanie dłużnika osobistego wobec wierzyciela hipotecznego. Pozwana jako uprawniona do lokalu objętego KW nr (...), nie odpowiada wobec powoda za zobowiązanie T. W. z tytułu nienależnego świadczenia (w związku z wypłatą kredytu udzielonego na podstawie nieważnej umowy kredytu. Z tego względu roszczenie powoda nie znajduje należytego usprawiedliwienia

Co więcej, skoro kredytobiorca otrzymał wypłatę kwot wyrażonych w PLN, nie istnieje po jego stronie zobowiązanie do spłaty należności wyrażonej w walucie indeksacji.

Także w przypadku pominięcia tych postanowień umowy, które wprowadzały mechanizm indeksacji do waluty CHF, pozwana może nie być zobowiązana do zapłaty na rzecz powoda należności w tejże walucie. Pominięcie indeksacji (odfrankowanie) kredytu oznaczałoby bowiem, iż waluta ta i wyrażanie w niej jakichkolwiek zobowiązań między stronami nie znajduje

żadnego umocowania w treści umowy kredytu. Obciążenie lokalu hipoteką na zabezpieczenie spłaty kredytu byłoby wiążące, tyle że świadczenie przypadające powodowi od pozwanej musiałoby być wyrażone w złotych polskich.

Zatem w zależności od kwalifikacji wadliwości umowy kredytu, czy to jako umowy nieważnej, czy to jako zawierającej pomijalne postanowienia o indeksacji kwoty kredytu do waluty CHF, powodowi albo nie przysługuje w ogóle roszczenie o świadczenie pieniężne w stosunku do pozwanej albo przysługuje mu takie świadczenie wyłącznie wyrażone sumą w PLN. Powód wystąpił z żądaniem świadczenia w CHF, którego zmiana nie jest już dopuszczalna, co prowadzi do uchylecia nakazu zapłaty z dnia 19.05.2018 r., XII Nc 106/18, i oddalenia powództwa.

Sąd oddalił wnioski powoda o przesłuchanie świadków: I. W. zgłoszony w piśmie z dnia 16.12.2019 r. oraz P. Ł. zgłoszony w załączniku do protokołu rozprawy z dnia 16.06.2020 r. Świadek I. W. nie uczestniczyła w procedurze zawarcia umowy kredytu z dnia 28.12.2007 r., została zgłoszona „w zastępstwie” świadka M. C. z uwagi na, jak to ujął pełnomocnik powoda, ograniczoną dyspozycyjność tego świadka w racji jego aktualnych obowiązków służbowych. Skoro tak, to należało od razu zgłosić dowód z zeznań świadka W. zamiast świadka C., a nie dokonywać próby podmiany świadka w trakcie procesu. Ponadto pełnomocnik powoda w wyznaczonym terminie nie wskazał adresu świadka W.. Sąd Rejonowy dla Warszawy-Śródmieścia z uwagi na znaczne jego obciążenie odezwaniami o przesłuchanie świadków w sprawach kredytów CHF odmawia realizacji odezw niezawierających adresu zamieszkania świadka, tylko adres miejsca pracy. Z kolei świadek P. Ł. mógł zostać zgłoszony znacznie wcześniej, jeśli nie w pozwie, to w

piśmie stanowiącym odpowiedź na zarzuty. Jego nazwisko widnieje pod umową kredytu, był on osobą zaangażowaną w proces przygotowania i podpisania umowy kredytu, znaną powodowi. Nic nie stało na przeszkodzie zgłoszeniu wniosku dowodowego na wcześniejszym etapie sprawy. Pełnomocnik powoda uzasadnił ten wniosek potrzebą reakcji na pismo pozwanej z dnia 04.07.2019 r. (k. 562-566). Pismo to pełnomocnik powoda otrzymał w dniu 26.08.2019 r. (k. 574), nie wystąpił jednakże o zgodę na ustosunkowanie się do stanowiska pozwanej i nie zgłosił żadnych dalszych wniosków dowodowych. Zgłoszenie nowych dowodów dopiero na rozprawie w dniu 16.06.2020 r., kiedy to sprawa zmierza już do zakończenia po przeprowadzeniu postępowania dowodowego, należy uznać za prowadzące do przedłużenia postępowania ponad przeciętną miarę. Poza tym kwestia możliwości negocjowania umowy, jej zawarcia na wzorcu zredagowanym przez powoda została już podniesiona w zarzutach (k. 78); również w zarzutach pozwani kwestionowali zarówno istnienie stosunku kredytu, jak i zawarcie w umowie niedozwolonych postanowień, w szczególności dotyczących przeliczeń walutowych. W związku z tym w odpowiedzi na zarzuty powód mógł i powinien był zgłosić wnioski dowodowe zmierzające do wykazania, że postanowienia umowy kredytu zostały indywidualnie uzgodnione, gdyż to na nim spoczywa ciężar dowodu w tym zakresie.

Sąd oddalił wniosek pozwanej o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego. Dowód ten został zgłoszony w zarzutach (k. 92) na okoliczność ustalenia, jaką kwotę w złotych polskich zapłacił pozwany od początku obowiązywania umowy oraz jaką powinien zapłacić powodowi do dnia 23.02.2017 r. przy uwzględnieniu warunków umowy i po wyeliminowaniu z jej treści klauzul waloryzacyjnych. Pierwsza ze wskazanych okoliczności nie stanowi wiedzy specjalnej w rozumieniu art. 278 § 1 kpc, wynika z dokumentacji kredytu, historii rachunku kredytowego lub potwierdzeń przelewu. Natomiast druga okoliczność w sytuacji kwestionowania umowy w ogóle, tj. zarzutu jej nieważności, w istocie nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd oddalił również wniosek powoda o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego zgłoszony w dniu 16.06.2020 r., albowiem został on zgłoszony na wypadek kwestionowania przez pozwaną roszczenia wyrażonego w PLN. Skoro roszczenie to i tak nie mogło zostać uwzględnione jako wyrażające niedopuszczalną zmianę powództwa, to dowód z opinii biegłego był zbędny dla rozstrzygnięcia sprawy.

Reasumując powyższe, na podstawie art. 496 kpc Sąd uchylił zaskarżony przez pozwaną M. W. nakaz zapłaty w stosunku do niej i oddalił powództwo.

Na podstawie art. 98 kpc pozwanej jako wygrywającej sprawę przysługuje zwrot kosztów procesu obejmujących wynagrodzenie pełnomocnika ustalone zgodnie z § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie – 10.800 zł oraz opłatę skarbową od pełnomocnictwa – 17 zł.

Na podstawie art. 113 uksc w zw. z art. 98 kpc powoda obciąża obowiązek pokrycia nieopłaconych kosztów sądowych, od których pozwana została zwolniona, obejmujących opłatę do zarzutów w kwocie 750 zł.

Mając powyższe na uwadze, Sąd podjął rozstrzygnięcia zawarte w sentencji wyroku.